

سُورَةُ الْفِيلِ

सुक्तेः १०५

आहू-भूहू

سُورَةُ الْفِيلِ
សូរ៉េវ៉ា:ត្តិ ១០៥ អាល់-ហ្វីល

"អាល់-ហ្វីល" ប្រែថា "ជំរី" មាន ៥ អាយ៉ាស្ក់ ។

សូរ៉េវ៉ា:ត្តិទី ១៩ យោលតាមលេខរៀងដែលអល់ឡោះហ្គ័រដាក់ចុះមក ។ អល់ឡោះហ្គ័របានដាក់
សូរ៉េវ៉ា:ត្តិនេះចុះមកនៅឯម៉ាកកាស្ក ។

មគ្គុទ្ទេស - ប្រសិទ្ធភាព

١- ابنُ بَابُوَيْهِ: بِإِسْنَادِهِ، عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: «مَنْ قَرَأَ فِي فِرَائِضِهِ: "أَمْ لَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ" شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُلَّ سَهْلٍ وَجَبَلٍ وَ مَدْرٍ، بِأَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُصَلِّينَ وَ يُنَادِي لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنَادٍ: صَدَقْتُمْ عَلَى عَبْدِي، قَبِلْتُ شَهَادَتَكُمْ لَهُ وَ عَلَيْهِ، أَدْخَلُوهُ الْجَنَّةَ وَ لَا تُحَاسِبُوهُ، فَإِنَّهُ مِمَّنْ أُجِبُهُ وَ أُجِبُ عَمَلَهُ». (ثواب الأعمال الجزء: ١ صَفْحَة : ١٢٦ ، البرهان في تفسير القرآن الجزء: ٥ : صَفْحَة : ٧٥٩ حَدِيث ٩٩ / ١١٩٠٣)**

1. អ៊ីបនូ បាបាវ៉ែហ្គ័រ [មានប្រសាសន៍] យោលតាមបណ្តាញព័ត៌មានលោក តមកពី អាហ្វិ បាស្សៀរ តមកពី អាហ្វិ អុប្បុលឡោះហ្គ័រ ^{صلوات الله عليه} ដែលមានវចនៈថា៖ "អ្នកណាសូត្រ [សូរ៉េវ៉ា:ត្តិ ១០៥] អ្នកមិនបានឃើញទេថាព្រះម្ចាស់អ្នកបានប្រព្រឹត្តដូចម្តេចខ្លះ គ្រប់តំបន់ឆ្នេរ ភ្នំនិងច្រកល្អកន្លែងធ្វើសាក្សីឲ្យអ្នកនោះក្នុងថ្ងៃជំនុំជម្រះថាអ្នកនោះនៅក្នុងចំណោមអ្នកធ្វើសក្តារ: ។ គេនឹងប្រកាសក្នុងថ្ងៃជំនុំជម្រះឲ្យអ្នកនោះថា៖ "ពួកអ្នកនិយាយពិតអំពីបាវអញ ^{وَعَلَى} ។ អញ ^{وَعَلَى} ព្រមទទួលការធ្វើសាក្សីរបស់ពួកអ្នកឲ្យគេ ។ អញ ^{وَعَلَى} នឹងឲ្យគេចូលឋានសួគ៌ ។ អញ ^{وَعَلَى} នឹងមិនជម្រះបញ្ជីគេទេព្រោះគេនៅក្នុងចំណោមបុគ្គលដែលអញ ^{وَعَلَى} ស្រឡាញ់ ។ អញ ^{وَعَلَى} ស្រឡាញ់ទង្វើគេ ។" (ثواب الأعمال: 126)

٢- وَ مِنْ (خَوَاصِّ الْقُرْآنِ): رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ)، أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَرَأَ هَذِهِ السُّورَةَ أَعَادَهُ اللَّهُ مِنَ الْعَذَابِ، وَ الْمَسْخِ فِي الدُّنْيَا، وَ إِنْ قُرِئَتْ عَلَى الرِّمَاحِ الَّتِي تُصَادِمُ كَسَرَتْ مَا تُصَادِمُهَا». (خَوَاصِّ الْقُرْآنِ ، البرهان في تفسير القرآن الجزء: ٥ : صَفْحَة : ٧٥٩ حَدِيث ٩٩ / ١١٩٠٤)**

2. [សាត្រា] ខ័រ៉ាស្ត្រ អាល់-គូរអានចែងថាគេបានវាយការណ៍តមកពីព្រះសាស្តា ^{صلوات الله عليه} ដែលមានព្រះវចនៈថា៖ "អ្នកណាសូត្រសូរ៉េវ៉ា:ត្តិនេះ អល់ឡោះហ្គ័រ ^{وَعَلَى} នឹងការពារអ្នកនោះពីទណ្ឌកម្មនិងពីការប្រែខ្លាយរូបរាងក្នុងលោកនេះ ។ បើសូត្រសូរ៉េវ៉ា:ត្តិនេះលើលំពែង[សម្រាប់ប្រយុទ្ធក្នុង]សង្គ្រាម វានឹងវាយបំបាក់អ្វីដែលវាប៉ះទង្គិចលើ ។" (تفسير البرهان ١١٩٠٤/ ٩٩)

٣*- وَ قَالَ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «مَا قُرِئَتْ عَلَى مَصَافٍ إِلَّا وَ انْصَرَعَ الْمَصَافُ النَّانِي الْمُقَابِلُ لِلْقَارِي لَهَا، وَ مَا كَانَ قِرَاءَتُهَا إِلَّا قُوَّةً لِلْقَلْبِ». (خواص القرآن: ٦٢ «مخطوط». البرهان في تفسير القرآن الجزء: ٥ : صَفْحَة : ٧٥٩ حَدِيث ٩٩ / ١١٩٠٦)**

*3. អាល់-ស្វ័ឌីត្វ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថា៖ "សូត្រសូរ៉េវ៉ា: ១០៥ នេះលើកនៃប្រយុទ្ធមួយ កន្លែងប្រយុទ្ធមួយទៀត ដែលនៅទល់មុខនោះ (ពោលគឺខាងសត្រូវ) នឹងស្រងាកចិត្ត (ពោលគឺណាយពីការប្រយុទ្ធ) ។ សូត្រ សូរ៉េវ៉ា: ១០៥ ពុំមែនធ្វើឲ្យកើតអ្វីផ្សេងពីធ្វើឲ្យមានកម្លាំងចិត្តទេ ។" (خواص القرآن: 62 « مخطوط »)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ដោយនូវព្រះនាមអស់ឡោះហ្ន៎ ព្រះដ៏មានព្រះមេត្តាធម៌ ព្រះដ៏មានព្រះមេត្តាករុណាប្រណី ។

១. អ្នកមិនបានឃើញទេ ថាព្រះម្ចាស់អ្នកបាន ប្រព្រឹត្តដូចម្តេចខ្លះលើបនម្ចាស់ជំរី ?

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾

មើលសូរ៉េវ៉ា: ១០៦ អាយ៉ាស្ត់ ៤ ។

២. ព្រះអង្គមិនបានធ្វើ ឲ្យកលល្បិចពួកគេខូចអស់ ទេ ?

أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾

៣. ព្រះអង្គបានបញ្ជូនហ្វូងសត្វស្លាប ទៅតទល់នឹង ពួកគេ

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾

៤. ដោយចោលពួកគេដោយដុំឥដ្ឋ ។

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٤﴾

៥. ព្រះអង្គធ្វើឲ្យពួកគេទៅជាដូចចំបើង [ដែលត្រូវ សត្វ]ទំពាលម្ហិត ។

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

អធិប្បាយអាយ៉ាស្ត់ ១-៥

١- الشَّيْخُ فِي (أَمَالِيهِ)، قَالَ: أَحْبَبْنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ - يَعْنِي الْمُفِيدَ - قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ بِلَالٍ الْمُهَلَّبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ الرَّبِيعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُعَلَّى بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جُمُهِورٍ الْعَمِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ بَشِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ سَمَاعَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ)، قَالَ: «لَمَّا فَصَدَ أَبْرَهُةُ بْنُ الصَّبَّاحِ مَلِكُ الْحَبَشَةِ لِيَهْدِمَ الْبَيْتَ، تَسَرَّعَتِ الْحَبَشَةُ، فَأَعَارَؤُوا عَلَيْهِ، فَأَخَذُوا سَرْحًا لِعَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمٍ، فَجَاءَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ إِلَى الْمَلِكِ، فَاسْتَأْذَنَ عَلَيْهِ، فَأُذِنَ لَهُ وَهُوَ فِي فِئَةِ دِيبَاجٍ عَلَى سَرِيرٍ لَهُ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَرَدَّ أَبْرَهُةُ السَّلَامَ، وَجَعَلَ يَنْظُرُ فِي وَجْهِهِ، فَرَأَاهُ حُسْنُهُ وَجَمَالُهُ وَهَيْئَتُهُ. فَقَالَ لَهُ: هَلْ كَانَ فِي أَبِيكَ مِثْلُ هَذَا الثَّوْرِ الَّذِي أَرَاهُ لَكَ وَالْجَمَالَ؟ قَالَ: نَعَمْ أَهْلِهَا الْمَلِكُ، كُلُّ آبَائِي كَانَ لَهُمْ هَذَا الْجَمَالَ وَالثَّوْرَ وَالْبَهَاءَ. فَقَالَ لَهُ أَبْرَهُةُ: لَقَدْ فَفْتُمُ [الْمُلُوكَ] فَخْرًا وَشَرَفًا، وَيَحِقُّ لَكَ أَنْ تَكُونَ سَيِّدَ قَوْمِكَ.

1. អាល់-ស្វ័ឌីត្វ នៅក្នុងសាត្រា អាល់-អាយ៉ាលី របស់លោក បានថា អាប៊ូ អាប់ឌុលឡោះហ្ន៎ មូហាំម៉ាដ្ឋ

ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ពោលគឺលោក អាល់-មូហ្វីដ្ឋ បានរាយការណ៍ប្រាប់យើងតមកពី អាហ្វិ អាល់-ហ្វាសាន់
 អុលី ប៊ិន ប៊ីឡាល់ អាល់-ម៉ាហ្វាល់ប៊ី តមកពី អាប់ខ្លូ អាល់-វ៉ាហ្វីដ្ឋ ប៊ិន អាប់ខ្លូលឡោះហ្វ ប៊ិន យូនុស
 អាល់-វ៉ាហ្វី តមកពី អាល់-ហ្វីសែនី ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ អ៊ុបនូ អូមៀរតមកពី អាល់-មូអុឡា ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ
 អាល់-បាស្វីរី តមកពី មូហាំម៉ាដ្ឋ ប៊ិន យ៉ុហ្វិរ អាល់-អុមី តមកពី យ៉ុក្តូហ្វារ ប៊ិន បាស្វៀរ តមកពី
 ស្វៀឡែម៉ាន ប៊ិន សាម៉ាអុស្ត តមកពី អាប់ខ្លូលឡោះហ្វ ប៊ិន អាល់-ក្លីស៊ីម តមកពី អាប់ខ្លូលឡោះហ្វ ប៊ិន
 ស៊ីណាន តមកពី អាហ្វិ អាប់ខ្លូលឡោះហ្វ យ៉ុក្តូហ្វារ ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ^{صلوات الله عليه والسلام} តមកពីព្រះបិតា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ
^{صلوات الله عليه والسلام} តមកពីព្រះអយ្យកោ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានវចនៈថា៖ "កាល អាប់វ៉ាហ្វាស្ត ប៊ិន អាល់-ស្វៀបាស្ត
 ស្តេចនគរអេត្សពី ចង់បំផ្លាញព្រះមហាក្រឹះ (កាក្តុបាស្ត) ពួកអេត្សពីបានរូសរាន់មកកាន់ព្រះមហាក្រឹះ
 នេះ ។ ពួកគេបានប្តូរយកទ្រព្យ (សត្វអូដ្ឋ) របស់ អាប់ខ្លូល-មុត្តត្ថ្ថិលីប ប៊ិន ហ្វាស្តីម ^ﷺ ។ អាប់ខ្លូល-
 មុត្តត្ថ្ថិលីប ^ﷺ បានទៅជួបស្តេចនោះ ។ លោក ^ﷺ បានសូមអនុញ្ញាតចូលគាល់ស្តេចនោះ ។ គេបាន
 អនុញ្ញាតឲ្យលោក ^ﷺ ចូលគាល់ ស្តេចរូបនោះនៅក្នុងដោមសូត្រដែលនៅលើគ្រែ ។ លោក ^ﷺ បានគំនាប់
 ស្តេចនោះ ។ អាប់វ៉ាហ្វាស្តបានគំនាប់លោកវិញ ហើយបានដើរមើលមុខលោក ^ﷺ ដែលសាយនូវ
 សោភ័ណភាព វិរោចនភាពនិងភាពរុងរឿង ។ ស្តេចបាននិយាយរកលោក ^ﷺ ថា៖ "តើភាពចែងចាំងនិង
 សោភ័ណភាពដែលខ្ញុំឃើញនៅលើខ្លួនលោក ^ﷺ នេះ រមែងតែមាននៅលើបុព្វបុរស ^{عليه السلام} របស់លោក ^ﷺ ឬ
 ទេ ?" លោក ^ﷺ បានថា៖ "ក្រាបទូល បុព្វបុរស ^{عليه السلام} របស់ទូលបង្គំតែងតែមានភាពរុងរឿង សោភ័ណភាព
 ពន្លឺនិងកិត្តិគុណ ។" អាប់វ៉ាហ្វាស្តបានថា៖ "លោក ^ﷺ មានមោទនភាពខ្ពស់និងកិត្តិយសលើសស្តេចទៅ
 ទៀត ហើយលោក ^ﷺ មានសិទ្ធិជាម្ចាស់របស់ប្រជារាស្ត្រលោក ^ﷺ ។"

ثُمَّ أَجْلَسَهُ مَعَهُ عَلَى سَرِيرِهِ، وَقَالَ لِسَائِسِ فِيهِ الْأَعْظَمِ- وَكَانَ فَيْلًا أَبْيَضَ عَظِيمَ الْخَلْقِ، لَهُ نَابَانِ مُرْصَعَانِ بِأَنْوَاعِ الدُّرِّ وَالْجَوْاهِرِ، وَ
 كَانَ الْمَلِكُ يُبَاهِي بِهِ مَمْلُوكِ الْأَرْضِ- أَتَيْتَنِي بِهِ، فَجَاءَ بِهِ سَائِسُهُ، وَقَدْ زُيِّنَ بِكُلِّ زِينَةٍ حَسَنَةٍ، فَحِينَ قَابَلَ وَجْهَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَجَدَ لَهُ،
 وَ لَمْ يَكُنْ يَسْجُدُ لِمَلِكِهِ، وَأَطْلَقَ اللَّهُ لِسَانَهُ بِالْعَرَبِيَّةِ، فَسَلَّمَ عَلَى عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَلَمَّا رَأَى الْمَلِكُ ذَلِكَ اِزْتَاعَ لَهُ وَ ظَنَّهُ سِحْرًا، فَقَالَ:
 زِدُوا الْفِيلَ إِلَى مَكَانِهِ.

ស្តេចបានឲ្យលោក ^ﷺ អង្គុយលើគ្រែព្រះអង្គហើយបានថា៖ "យក សាអ៊ីស មកឲ្យខ្ញុំ !" សាអ៊ីសជាជំរិស
 ធំមួយ មានភ្នកពីរលំអដោយត្បូងកែវកង ។ ស្តេចតែងតែបង្ហាញវាចំពោះស្តេចផែនដីដទៃទៀត ។ ពួកគេ
 នាំសាអ៊ីសមក គេបានតុបតែងវាដោយគ្រឿងតាក់តែងដែលល្អ ។ ពេលវាមកក្បែរមុខ អាប់ខ្លូល-
 មុត្តត្ថ្ថិលីប ^ﷺ វាក្រាបនៅពីមុខលោក ^ﷺ មិនក្រាបពីមុខស្តេចទេ ។ អល់ឡោះហ្វ ^ﷺ បានប្រទានឲ្យវានូវ
 ឥទ្ធិពលនៃសម្តីភាសាអាវ៉ាប់ (ឲ្យជំរិចេភាសាអាវ៉ាប់) ។ ដូច្នេះវាគំនាប់ អាប់ខ្លូល-មុត្តត្ថ្ថិលីប ^ﷺ ។
 ពេលស្តេចបានឃើញដូច្នេះ ព្រះអង្គតក់ស្លុតហើយគិតថានេះជាអំពើអាបធ្មប់ ។ ស្តេចថា៖ "យកជំរិទៅ
 កន្លែងវាវិញ !"

ثُمَّ قَالَ لِعَبْدِ الْمُطَّلِبِ: فِيهِمْ جِنَّتٌ؟ فَقَدْ بَلَغَنِي سَخَاؤُكَ وَ كَرَمُكَ وَ فَضْلُكَ، وَ رَأَيْتُ مِنْ هَيْئَتِكَ وَ جَمَالِكَ وَ جَلَالِكَ مَا يَفْتَضِي أَنْ أَنْظُرُ
 فِي حَاجَتِكَ، فَسَلِّتْنِي مَا شِئْتَ. وَ هُوَ يَرَى أَنْ يَسْأَلَهُ فِي الرُّجُوعِ عَنْ مَكَّةَ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ: إِنَّ أَصْحَابَكَ عَدَّوْا عَلَيَّ عَلَى سَرِّحٍ لِي
 فَدَهَبُوا بِهِ، فَمُرْتَهُمْ بِرَدِّهِ عَلَيَّ.

បន្ទាប់មកស្តេចបានសួរអាប់ខ្លូល-មុត្តត្ថ្ថិលីប ^ﷺ ថា៖ "ហេតុអ្វីលោក ^ﷺ មកនេះ ? ចិត្តសប្បុរស

កិច្ចានុភាពនិងសីលធម៌របស់លោកបានលេចឮទៅដល់ខ្ញុំ ហើយខ្ញុំបានឃើញភាពអស្ចារ្យ
សោភ័ណភាព និងវិរោចនភាពរបស់លោកហើយ ។ ខ្ញុំនឹងធ្វើអ្វីដែលត្រូវធ្វើដើម្បីបំពេញតាមសំណូមពរ
លោក ដូច្នោះលោកសូមមកចុះអ្វីដែលលោកចង់បាន ។ ស្តេចបានគិតថាលោក ័នឹងសូមព្រះអង្គ
ត្រឡប់ទៅម៉ាកកាសុវិញ ។ អាប់ខុល-មុត្តត្ថ្ថិលិប ័បានប្រាប់ស្តេចថា៖ "ប្រជារាស្ត្រព្រះអង្គបានយក
កម្មសិទ្ធិទូលបង្គំ ័ សូមព្រះអង្គឲ្យពួកគេយកវាមកឲ្យទូលបង្គំ ័វិញ ក្រាបទូល ។"

قَالَ: فَتَعَبَّطَ الْحَبَشِيُّ مِنْ ذَلِكَ، وَ قَالَ لِعَبْدِ الْمُطَّلِبِ: لَقَدْ سَقَطَتْ مِنْ عَيْنِي، حِجَّتِي تَسْأَلُنِي فِي سَرْحِكَ، وَ أَنَا قَدْ جِئْتُ لِهَدْمِ شَرْفِكَ وَ
شَرَفِ قَوْمِكَ، وَ مَكْرَمَتِكُمْ الَّتِي تَمْتَمِزُونَ بِهَا مِنْ كُلِّ جَيْلٍ، وَ هُوَ الْبَيْتُ الَّذِي يُحُجُّ إِلَيْهِ مِنْ كُلِّ صُفْعٍ فِي الْأَرْضِ، فَتَرَكْتُ مَسْأَلَتِي فِي
ذَلِكَ وَ سَأَلْتَنِي فِي سَرْحِكَ.

ព្រះអង្គ ័ (ត្ថីអ៊ីម៉ា ័) មានវចនៈថា៖ "រឿងនេះធ្វើឲ្យបុរសអេត្យពីក្រោធខ្លាំង ហើយនិយាយដាក់
អាប់ខុល-មុត្តត្ថ្ថិលិប ័ថា៖ "សម្រាប់ខ្ញុំលោក ័ខូចកិត្តិយស ។ លោក ័មកសូមខ្ញុំនូវកម្មសិទ្ធិរបស់
លោក ័ ឯខ្ញុំវិញបានមកបំផ្លាញកិត្តិយសរបស់លោក ័និងកិត្តិយសរបស់ប្រជារាស្ត្រលោក ័ ដែល
ល្បីល្បាញគ្រប់ជំនាន់ ឯមហាគ្រឹះនោះវិញ ពួកគេបានមកដើរឆ្វេងធ្វើពិធីហ្មាច ចោលរូបបដិមាទាំង
អស់នៅលើផែនដី ។ លោក ័មិនសូមខ្ញុំអំពីរឿងនេះទេ តែលោក ័សូមខ្ញុំអំពីរឿងកម្មសិទ្ធិលោក ័
នោះវិញ ?"

فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ: لَسْتُ بِرَبِّ الْبَيْتِ الَّذِي فَصَدَّتْ لَهُدْمِهِ، وَ أَنَا رَبُّ سَرْحِي الَّذِي أَخَذَهُ أَصْحَابُكَ، فَجِئْتُ أَسْأَلُكَ فِيمَا أَنَا رَبُّهُ، وَ
لِلْبَيْتِ رَبٌّ هُوَ أَمْنَعُ لَهُ مِنَ الْخَلْقِ كُلِّهِمْ، وَ أَوْلَى [بِهِ] مِنْهُمْ. فَقَالَ الْمَلِكُ: رُدُّوا إِلَيْهِ سَرْحَهُ، فَرُدُّوهُ إِلَيْهِ وَ انصَرَفَ إِلَى مَكَّةَ، وَ اتَّبَعَهُ
الْمَلِكُ بِالْفَيْلِ الْأَعْظَمِ مَعَ الْجَيْشِ لِهَدْمِ الْبَيْتِ،

អាប់ខុល-មុត្តត្ថ្ថិលិប ័បានប្រាប់ស្តេចថា៖ "ទូលបង្គំ ័មិនមែនព្រះម្ចាស់ ័របស់ព្រះមហាគ្រឹះដែល
ព្រះអង្គចង់កម្ទេចចោលនោះទេ តែទូលបង្គំ ័ជាម្ចាស់របស់កម្មសិទ្ធិដែលប្រជារាស្ត្រព្រះអង្គបានរឹប
យក ។ ដូច្នោះទូលបង្គំ ័មករកព្រះអង្គពាក់ព័ន្ធនឹងអ្វីដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ទូលបង្គំ ័ ចំណែកព្រះ
មហាគ្រឹះវិញ វាមានព្រះម្ចាស់ ័របស់វាហើយ ។ ព្រះអង្គ ័នឹងការពារវាពីសត្វលោកទាំងអស់ ព្រះអង្គ
័ខ្ពង់ខ្ពស់លើសពួកគេ ។" ស្តេចបានថា៖ "ឲ្យកម្មសិទ្ធិរបស់គេ ័ទៅគេ ័វិញ ។" ពួកគេបានឲ្យ
កម្មសិទ្ធិនោះមកលោក ័វិញ ហើយលោក ័ចាកចេញមកកាន់ម៉ាកកាសុវិញ ។ ស្តេចបានមកតាមក្រោយ
លោក ័ជាមួយដំរីធំ ជាមួយកងទ័ពដើម្បីកម្ទេចព្រះមហាគ្រឹះ (កាតុំបាសុ)" ។

فَكَانُوا إِذَا حَمَلُوهُ عَلَى دُحُولِ الْحَرَمِ أَنَاخَ، وَ إِذَا تَرَكُوهُ رَجَعَ مُهْرُولًا، فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ لِعِلْمَانِيهِ: ادْعُوا لِي ابْنِي، فَجِيءَ بِالْعَبَّاسِ، فَقَالَ:
لَيْسَ هَذَا أُرِيدُ، ادْعُوا لِي ابْنِي، فَجِيءَ بِعَبْدِ اللَّهِ أَبِي النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
آلِهِ)، فَلَمَّا أَقْبَلَ إِلَيْهِ، قَالَ: إِذْهَبْ يَا بُنَيَّ حَتَّى تَصْعَدَ أَبَا قُبَيْسٍ، ثُمَّ اضْرِبْ بِبَصْرِكَ نَاحِيَةَ الْبَحْرِ، فَانظُرْ أَيَّ شَيْءٍ يَجِيءُ مِنْ هُنَاكَ، وَ
حَبَّرَنِي بِهِ.

មុនស្តេចបន្តដំណើរទៅកាន់ព្រះបដិសរណាដ្ឋាន ព្រះអង្គចង់វា បើវាវត់ វានឹងត្រឡប់មកវិញ ។
អាប់ខុល-មុត្តត្ថ្ថិលិប ័បានប្រាប់បម្រើថា៖ "ទៅហៅកូនខ្ញុំ ័មកជួបខ្ញុំ ័" ។ បម្រើបានត្រឡប់មកវិញ

ជាមួយ អាល-អាប់បាស់ ។ លោក បានថា៖ "នេះមិនមែនអ្នកដែលខ្ញុំ ត្រូវការទេ ។ ទៅហៅកូនខ្ញុំ មកជួបខ្ញុំ ។" បម្រើបានត្រឡប់មកវិញជាមួយ អាហ្វិ គ្លីលីប ។ លោក បានថា៖ "នេះមិនមែនអ្នក ដែលខ្ញុំ ត្រូវការទេ ។ ទៅហៅកូនខ្ញុំ មកជួបខ្ញុំ ។ បម្រើបានត្រឡប់មកវិញជាមួយ អាប់ខុលឡោះហ្វី បិតា របស់ព្រះសាស្តា ។ ពេលបានជួបលោក អាប់ខុល-មុត្ត្រីលីប បាន ថា៖ "កូនអីយ! កូនទៅឡើងភ្នំ អាហ្វិ គ្លីលីប ហើយបែរមុខទៅរកសមុទ្រ ។ ចូរកូនចាំមើលថាមានអ្វីខ្លះ មកពីទិសនោះ ហើយមកប្រាប់ឪពុក ។"

قَالَ: فَصَعِدَ عَبْدُ اللَّهِ أَبَا قُبَيْسٍ، فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ طَيْرٌ أَبْيَلُ مِثْلَ السَّيْلِ وَاللَّيْلِ، فَسَقَطَ عَلَى أَبِي قُبَيْسٍ، ثُمَّ صَارَ إِلَى الْبَيْتِ، فَطَافَ [بِهِ] سَبْعًا، ثُمَّ صَارَ إِلَى الصَّفَا وَالْمَوْزَةِ فَطَافَ بِهِنَّ سَبْعًا، فَجَاءَ عَبْدُ اللَّهِ إِلَى أَبِيهِ فَأَخْبَرَهُ الْخَبَرَ، فَقَالَ: أَنْظُرْ يَا بُنَيَّ مَا يَكُونُ مِنْ أَمْرِهَا بَعْدَ فَأَخْبَرَنِي بِهِ، فَظَرَّهَا فَإِذَا هِيَ قَدْ أَحَدَتْ نَحْوَ عَسْكَرِ الْحَبَشَةِ فَأَخْبَرَ عَبْدَ الْمُطَّلِبِ بِذَلِكَ، فَخَرَجَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ وَهُوَ يَقُولُ: يَا أَهْلَ مَكَّةَ، اخْرُجُوا إِلَى الْعَسْكَرِ فَخُذُوا غَنَائِمَكُمْ.

ព្រះអង្គ (គឺអ៊ីម៉ា) មានវចនៈថា៖ "អាប់ខុលឡោះហ្វី បានឡើងភ្នំអាហ្វិ គ្លីលីប ។ មិនយូរ ប៉ុន្មានពួកសត្វស្លាបបានហើរមក ដូចទឹកជំនន់និងយប់ ។ អាប់ខុលឡោះហ្វី បានចុះពីលើភ្នំអាហ្វិ គ្លីលីប ទៅកាន់ព្រះមហាក្រឹះ ហើយបានឆ្វេល (ត្បាញ) ប្រាំពីរជុំ ។ បន្ទាប់មកបានទៅកាន់ស្ទឹងហ្វា និង ម៉ារវ៉ាស៊ុ បានដើរក្រឡឹងទាំងពីរនេះប្រាំពីរដង ។ អាប់ខុលឡោះហ្វី បាននាំដំណឹងទៅប្រាប់ឪពុក ។ លោក បានថា៖ "កូនអីយ! ចូរកូនចាំមើលថាមានព្រឹត្តិការណ៍អ្វីកើតមានឡើង ហើយមកប្រាប់ ឪពុក ។" ដូច្នេះលោក បានឃ្លាំមើល ហើយបានឃើញវាសម្លាប់ពួកទាហានអេត្យូពី ។ លោក បាននាំដំណឹងនេះមកប្រាប់អាប់ខុល-មុត្ត្រីលីប ។ អាប់ខុល-មុត្ត្រីលីប បានចេញមកប្រកាសថា៖ "ប្រជារាស្ត្រម៉ាកកាស៊ុអីយ! ចូរចេញទៅរកកងទ័ព ។ ចូរទៅយកទ្រព្យពីសត្រូវ ។"

قَالَ: فَأَتَوْا الْعَسْكَرَ، وَ هُمْ أَمْثَالُ الْحُشْبِ النَّخْرَةِ، وَ لَيْسَ مِنَ الطَّيْرِ إِلَّا مَا مَعَهُ ثَلَاثَةُ أَحْجَارٍ، فِي مَنْقَارِهِ وَ رِجْلَيْهِ، يَقْتُلُ بِكُلِّ حَصَاةٍ مِنْهَا وَاحِدًا مِنَ الْقَوْمِ، فَلَمَّا أَتَوْا عَلَى جَمْعِهِمْ انْصَرَفَ الطَّيْرُ، وَ لَمْ يُرَ قَبْلَ ذَلِكَ وَ لَا بَعْدَهُ فَلَمَّا هَلَكَ الْقَوْمُ بِأَجْمَعِهِمْ جَاءَ عَبْدَ الْمُطَّلِبِ إِلَى الْبَيْتِ

ព្រះអង្គ (គឺអ៊ីម៉ា) មានវចនៈថា៖ "ពួកគេបានមករកកងទ័ព ។ ពួកគេដូចឈើពុក ។ គ្រប់សត្វ ស្លាបសុទ្ធតែកាន់ជុំថ្មបីជុំ ។ ថ្មមួយជុំក្នុងចំពុះ ពីរជុំទៀតក្នុងក្រញាំដើង ។ ថ្មមួយជុំបានសម្លាប់ពួកគេ នោះម្នាក់ ។ ពេលពួកគេបានមកប្រឈមពួកប្រជារាស្ត្រនោះ ពួកសត្វស្លាបបានចាកចេញទៅហើយ ។ គេមិនដែលបានឃើញដូចនេះឡើយកាលមុន ហើយក៏មិនធ្លាប់ឃើញក្រោយពីនេះឡើយដែរ ។ ពេល ប្រជារាស្ត្រនោះត្រូវកម្ទេចចោលទាំងអស់ អាប់ខុល-មុត្ត្រីលីប បានមកកាន់ព្រះមហាក្រឹះ ។

وَ قَالَ: فَتَعَلَّقَ بِأَسْتَارِهِ، وَ قَالَ:

يَا حَايِسَ الْفِيلِ بِذِي الْمُعَمَّسِ حَبَسْتَهُ كَأَنَّهُ مُكْوَكَّسٌ

លោក បានសូត្រ (កំណាព្យ) ដោយកាន់រាំងននកាត់បាស្ត្រថា៖ "ឱព្រះម្ចាស់បណ្តាដំរីនៅឯអាល- ម៉ាក្កាស (កន្លែងមួយនៅជិតម៉ាកកាស៊ុ តាមផ្លូវទៅកាន់អាល-គ្លីលីប) អីយ! ព្រះអង្គ កម្ទេចពួកគេ

ហាក់ដូចពួកគេជាកម្មេចថ្ម ។ នាទីជួបជុំដែលបណ្តារិញ្ញាណត្រូវស្លាប់ ។"

في مجلسٍ تَزْهُقُ فِيهِ الْأَنْفُسُ فَانصَرَفَ وَ هُوَ يَقُولُ فِي فِرَارِ فُرَيْشٍ وَ جَزَعِهِمْ مِنَ الْحَبَشَةِ:

طَارَتْ فُرَيْشٌ إِذْ رَأَتْ حَمِيْسًا فَظَلَّتْ فَرْدًا لَا أَرَى أُنَيْسًا

وَ لَا أَحْسُ مِنْهُمْ حَسِيْسًا إِلَّا أَخَا لِي مَاجِدًا نَفِيْسًا

مُسَوِّدًا فِي أَهْلِهِ رَيْسًا». (الأُمَالِي الْجُزْءُ: ١ صَفْحَةٌ : ٧٨ ، البرهان في تفسير القرآن الْجُزْءُ : ٥ صَفْحَةٌ : ٧٦٢ حَدِيث ٩٩ **/(١١٩١٠/

ហើយលោក ៖ បានថ្លែង[កំណាព្យស្តី]អំពីការរត់គេចរបស់ពួកគូរិយស្ត និងការភ្ញាក់ផ្អើលរបស់ពួកគេ ដោយសារពួកអេត្យពី (កងទ័ព) ថា៖ "ពួកគូរិយស្តបានរត់គេច ។ ដល់ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ នៅសល់តែបុគ្គល ម្នាក់ដែលមិនឃើញមានបក្សពួកណាម្នាក់សោះ ។ មានតែបងប្អូនខ្ញុំ ម្នាក់ទេដែលមានអារម្មណ៍ ចំពោះរឿងនេះ បុគ្គលរុងរឿង ។ បុរសស្បែកខ្មៅនៅក្នុងគ្រួសារគេ មេដឹកនាំ ។" (الأُمَالِي 1: 78)

٢- مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ: عَنْ عَدَةَ مِنْ أَصْحَابِنَا، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيْسَى، عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْرَانَ، عَنْ أَبِي بَانَ بْنِ تَعْلَبٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «لَمَّا أَتَى صَاحِبُ الْحَبَشَةِ بِالْحَيْلِ وَ مَعَهُمُ الْفَيْلُ لِيَهْدِمَ الْبَيْتَ مَرُّوا بِإِبِلٍ لِعَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَسَأَفَوْهَا، فَبَلَغَ ذَلِكَ عَبْدَ الْمُطَّلِبِ، فَأَتَى صَاحِبَ الْحَبَشَةِ، فَدَخَلَ الْأَدْنَ، فَقَالَ: هَذَا عَبْدُ الْمُطَّلِبِ بْنُ هَاشِمٍ، قَالَ: وَ مَا يَشَاءُ؟ قَالَ التَّرْجُمَانُ: جَاءَ فِي إِبِلٍ لَهُ سَأَفَوْهَا يَسْأَلُكَ رَدَّهَا، فَقَالَ الْمَلِكُ الْحَبَشِيُّ لِأَصْحَابِهِ: هَذَا رَيْسُ قَوْمٍ وَ زَعِيمُهُمْ! جِئْتُ إِلَى بَيْتِهِ الَّذِي يَعْْبُدُهُ لِأَهْدِمَهُ وَ هُوَ يَسْأَلُنِي إِطْلَاقَ إِبِلِهِ! أَمَا لَوْ سَأَلَنِي الْإِمْسَاكَ عَنْ هَدْمِهِ لَفَعَلْتُ، رُدُّوْا عَلَيْهِ إِبِلَهُ.

2. មូហាំម៉ាដូ ប៊ិន យ៉ាក្កូប [មានប្រសាសន៍] តមកពីមិត្តយើងច្រើននាក់ តមកពី អាល់ម៉ាដូ ប៊ិន មូហាំម៉ាដូ ប៊ិន អ៊ីសា តមកពី អ៊ីបនូ អាហ្វិ អ៊ីម៉ែរ តមកពី មូហាំម៉ាដូ ប៊ិន ហ្វិមរ៉ន តមកពី អាបាន ប៊ិន តាក្កូលីប ដែលបានថា អាហ្វិ អាប់ខុលឡោះហ្វា មានវចនៈថា៖ "កាលទ័ពសេះអេត្យពីបានរៀប ចំចេញដំណើរ ដោយមានបណ្តាជំរើ ដើម្បីទៅបំផ្លាញព្រះមហាក្រឹះ (កាក្កូបាស្ត) ពួកគេបានឆ្លងកាត់តាម បណ្តាអូររូបសំអាប់ខុល-មុត្តត្ថិលីប ។ ពួកគេបានកៀងអូររូបយកទៅជាមួយពួកគេ ។ អាប់ខុល- មុត្តត្ថិលីប បានដឹងរឿងនេះ ក៏បានទៅជួបពួកអេត្យពី ។ ពេលលោក បានមកដល់ គេបានប្រកាស ថា៖ "នេះគឺអាប់ខុល-មុត្តត្ថិលីប ប៊ិន ហ្វាស្តិម!" ស្តេចបានថា៖ "តើគេ ចង់បានអ្វី?" អ្នកបកប្រែ បានថា៖ "គេ មកដោះស្រាយរឿងអូររូបដែលត្រូវកៀងយកទៅ ។ គេ សូមយកអូររូបទៅ ។" ស្តេច អេត្យពីបានប្រាប់បក្សពួកខ្លួនថា៖ "នេះគឺចៅហ្វាយនិងមេដឹកនាំពួកគេ ! យើងទៅកាន់មហាក្រឹះដែលគេ គោរពបូជា ដើម្បីកម្ទេចវាចោល ចំណែកគេ វិញ គេ សូមឲ្យខ្ញុំឲ្យអូររូបទៅគេ វិញ ។ បើគេ សូមឲ្យ ខ្ញុំឈប់កម្ទេចវា ខ្ញុំនឹងឈប់ ។ ឲ្យអូររូបទៅគេ វិញ ។"

فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ لِتَرْجُمَانِهِ: مَا قَالَ الْمَلِكُ؟ فَأَحْبِرْهُ، فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ: أَنَا رَبُّ الْإِبِلِ، وَ هَذَا الْبَيْتِ رَبِّ يَمْنَعُهُ، فَرَدَّتْ عَلَيْهِ إِبِلُهُ، وَ انصَرَفَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ حَتَّى مَنَزَلِهِ، فَمَرَّ بِالْفَيْلِ فِي مُنصَرَفِهِ، فَقَالَ لِلْفَيْلِ: يَا مُحَمَّدُودُ، فَحَرَكَ الْفَيْلُ رَأْسَهُ. فَقَالَ لَهُ: أ تَدْرِي لِمَ جَاءُوا بِكَ؟ فَقَالَ الْفَيْلُ بِرَأْسِهِ: لَا، فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ: جَاءُوا بِكَ لِتَهْدِمَ بَيْتَ رَبِّكَ، أَ فَتَرَكَ فَاعِلَ ذَلِكَ؟ فَقَالَ بِرَأْسِهِ: لَا.

អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ សួរអ្នកបកប្រែថា៖ "ស្តេចថាអ្វី?" អ្នកបកប្រែក៏បានប្រាប់លោក ៖ អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ បានថា៖ "ខ្ញុំជាម្ចាស់អូដូ ចំណែកព្រះមហាក្រឹះនេះមានព្រះម្ចាស់ អ្នកការពារវាហើយ ។" ដូច្នោះស្តេចបានឲ្យអូដូមកលោក វិញ អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ ក៏បានចាកចេញមកដល់នៅដ្ឋានខ្លួន វិញ ។ លោក ៖ បានដើរកាត់តាមពួកដំរីពេលចេញដំណើរ លោកនិយាយជាមួយពួកដំរីថា៖ "ម៉ាស្តម្លូដូអើយ!" ដំរីបានយោកក្បាល ។ លោក ៖ បាននិយាយជាមួយវាថា៖ "អ្នកដឹងទេថាហេតុអ្វីពួកគេមកជាមួយអ្នក?" ដំរីបាននិយាយដោយ[យោក]ក្បាលថា៖ "ទេ ។" អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ បានថា៖ "ពួកគេមកជាមួយអ្នកដើម្បីកម្ទេចព្រះមហាក្រឹះរបស់ព្រះម្ចាស់ អ្នក ។ តើអ្នកអាចធ្វើទៅបានទេ?" វាបានថា[ដោយយោកខ្លួន]៖ "ទេ ។"

فَانصَرَفَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ إِلَى مَنْزِلِهِ، فَلَمَّا أَصْبَحُوا عَدَوْا بِهِ لِدُخُولِ الْحَرَمِ، فَأَبَى وَامْتَنَعَ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ لِبَعْضِ مَوَالِيهِ عِنْدَ ذَلِكَ: أَعْلَى الْجِبَلِ، فَاظْطُرُّ تَرَى شَيْئًا؟ فَقَالَ: أَرَى سَوَادًا مِنْ قِبَلِ الْبَحْرِ، فَقَالَ لَهُ: لَأَ، وَ أَوْشَكَ أَنْ يُصِيبَ، فَلَمَّا أَنْ قَرُبَ قَالَ: هُوَ طَيْرٌ كَثِيرٌ وَ لَا أَعْرِفُهُ، يَجْعَلُ كُلُّ طَيْرٍ فِي مَنْقَارِهِ حَصَاةً مِثْلَ حَصَاةِ الْحَذْفِ أَوْ دُونَ حَصَاةِ الْحَذْفِ. فَقَالَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ: وَ رَبِّ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ مَا تُرِيدُ إِلَّا الْقَوْمَ، حَتَّى لَمَّا صَارَتْ فَوْقَ رُؤُوسِهِمْ أَجْمَعَ أَلْقَتْ الْحَصَاةَ، فَوَقَعَتْ كُلُّ حَصَاةٍ عَلَى هَامَةِ رَجُلٍ، فَخَرَجَتْ مِنْ دُبُرِهِ فَقَتَلَتْهُ، فَمَا انْفَلَتَ مِنْهُمْ إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ يُخَيِّرُ النَّاسَ، فَلَمَّا أَنْ أَحْبَرَهُمْ أَلْقَتْ عَلَيْهِ حَصَاةً فَقَتَلَتْهُ. (الكافي الجزء: ١ صفحة: ٣٧٢ حديث: ٢٥، البرهان في تفسير القرآن الجزء: ٥ صفحة: ٧٦٠ حديث ٩٩/ ١١٩٠٧)**

អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ ក៏បានទៅកាន់លំនៅដ្ឋានខ្លួន ។ ព្រឹកឡើង ពួកគេបានចាកចេញជាមួយដំរីទាំងនេះទៅកាន់ព្រះបដិសរណដ្ឋាន ។ តែពួកដំរីក្រាញ មិនចូលទៅក្នុងព្រះបដិសរណដ្ឋានទេ ។ ក្នុងអំឡុងពេលនោះ អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ បានសួរមិត្តលោក ៖ ម្នាក់ថា៖ "មើលទៅលើកំពូលភ្នំ តើលោកឃើញមានអ្វីទេ?" មិត្តលោក ៖ បានថា៖ "ឃើញមានខ្មៅនៅពីមុខសមុទ្រ ។" អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ បានប្រាប់គាត់ថា៖ "លោកឈឺភ្នែកទេ?" គាត់បានថា៖ "ទេ ។" គាត់ក៏សង្ស័យថាភ្នែកគាត់ឈឺ ។ ពេលវា (ពណ៌ខ្មៅនោះ) ខិតចូលមកជិត គាត់បានថា៖ "សត្វស្លាបច្រើន ។ ខ្ញុំមិនស្គាល់ថាជាសត្វអ្វីទេ ។" សត្វស្លាបមួយពាំដុំមួយដុំក្នុងចំពុះវាដូចដុំក្រួសធំ ឬផ្សេងពីនោះ ។" អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ បានថា៖ "ព្រះម្ចាស់ របស់អាប់ខុល-មុត្តត្ថ៍លិប ៖ ព្រះអង្គ មិនមានព្រះបំណងលើអ្វីក្រៅពីក្រុមនោះទេ (ទ័ពសេះពួកអេត្យពី) ។ លុះពួកសត្វស្លាបបានមកដល់លើក្បាលពួកគេ ពួកវាបានចោលដុំថ្មព្រមគ្នា ។ ដុំថ្មនីមួយៗបានធ្លាក់មកលើមនុស្សសំខាន់ម្នាក់ ធ្លាយគូថស្លាប់ ។ ស្លាប់ទាំងអស់គ្នា សល់តែម្នាក់ដែលនាំដំណឹងទៅប្រាប់ប្រជារាស្ត្រ[អេត្យពី] ។ ពេលបុរសនោះបានប្រាប់ប្រជារាស្ត្រហើយ (អំពីព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើង) ថ្មមួយដុំបានធ្លាក់មកលើបុរសនោះ បណ្តាលឲ្យស្លាប់បង់ជីវិត ។"

(الكافي 1: 372/25)

٣- مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عَيْسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي مَرْزَمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ "وَ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ * تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ" قَالَ كَانَ طَيْرٌ سَافٌ جَاءَهُمْ مِنْ قِبَلِ الْبَحْرِ رُؤُوسُهَا كَأَمْتَالِ رُؤُوسِ السِّبَاعِ وَ أَظْفَارُهَا كَأَطْفَارِ السِّبَاعِ مِنَ الطَّيْرِ مَعَ كُلِّ طَائِرٍ ثَلَاثَةُ أَحْجَارٍ فِي رِجْلَيْهِ حِجْرَانِ وَ فِي مَنْقَارِهِ حَجْرٌ فَجَعَلَتْ تَرْمِيهِمْ بِهَا حَتَّى جَدَّتْ أَجْسَادَهُمْ فَقَتَلَتْهُمْ بِهَا وَ مَا كَانَ قَبْلَ ذَلِكَ رُؤْيً شَيْءٍ مِنَ الْجَدْرِيِّ وَ لَا رَأَوْا ذَلِكَ مِنَ الطَّيْرِ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ لَا بَعْدَهُ

3. មូហាំម៉ាដ្ឋ ប៊ិន យ៉ាស្ម័រ ឃា [រាយការណ៍] តមកពី អាស្ម័រ ម៉ាដ្ឋ ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្ឋ ប៊ិន អ៊ីសា តមកពី អាល់-ហ្វាសាន់ ប៊ិន ម៉ាស្ម័រ តមកពី យ៉ាមីល ប៊ិន ស្ទ័រលី:ហ្វា តមកពី អាហ្វិ ម៉ារយ៉ា តមកពី អាហ្វិ យ៉ាត្រាហ្វា ថាខ្ញុំបានសួរព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ អំពីព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្វិ عَزَّ وَجَلَّ [១០៥:៣] ព្រះអង្គបានបញ្ជូនហ្វាសតូស្លាបទៅតទល់នឹងពួកគេ [១០៥:៤] ដោយចោលពួកគេដោយដុំឥដ្ឋ ។ ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានវចនៈថា: "នេះគឺសត្វស្លាបដែលហើរទាបមកលើពួកគេពីសមុទ្រ ។ ក្បាលពួកវាដូចក្បាលពួកសត្វស្លាបដែលចាប់សត្វដទៃមកជាអាហារ ។ ក្រញាំជើងវាដូចក្រញាំជើងពួកសត្វស្លាបដែលចាប់សត្វដទៃមកជាអាហារ ។ សត្វស្លាបនីមួយៗមាននូវដុំថ្មបីដុំ ។ ជើងវាមានថ្មពីរដុំ ឯចំពុះវាពុំមានដុំ ។ ពួកវាបាននាំគ្នាទៅចោលពួកគេដោយដុំថ្មទាំងនេះ ទាល់តែខ្លួនពួកគេមានពងអុតៗពេញ ។ ពួកវាសម្លាប់ពួកគេបែបនេះ គេមិនធ្លាប់បានឃើញអ្វីដូចពងអុតៗនេះឡើយកាលពីមុន ហើយក៏មិនដែលបានឃើញសត្វស្លាបបែបនេះកាលពីមុននិងក្រោយពីនោះឡើយ ។"

قَالَ وَمَنْ أَفَلَتَ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ أَنْطَلَقَ حَتَّى إِذَا بَلَغُوا حَضْرَمَوْتَ وَ هُوَ وَاذِ دُونَ الْبَيْمَنِ أَرْسَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ سَيْلًا فَغَرَّقَهُمْ أَجْمَعِينَ قَالَ وَمَا رُبِّي فِي ذَلِكَ الْوَادِي مَاءٌ قَطُّ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ بِخَمْسَةِ عَشَرَ سَنَةً قَالَ فَلِذَلِكَ سَمِيَّ حَضْرَمَوْتَ حِينَ مَاتُوا فِيهِ . (الكافي الجزء: ٨ صَفْحَةٌ : ٨٤ حَدِيث: ٤٤)

ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានវចនៈថា: "អ្នកណាដែលបានគេច្បូចថ្ងៃនោះបានរត់ទៅដល់ហ្វាដ្ឋរ៉េម៉ាត ដែលជាច្រកភ្នំមួយនៅឯប៉ែកមួយនៃប្រទេសយេមេន ។ អស់ឡោះហ្វិ عَزَّ وَجَلَّ បានចាត់បញ្ជូនទឹកជំនន់ទៅរកពួកគេ ។ ពួកគេទាំងអស់គ្នាបានលង់ទឹកស្លាប់ ។" ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានវចនៈថា: "គេមិនធ្លាប់ឃើញមានទឹកនៅក្នុងច្រកភ្នំនោះសោះឡើយកាលពីដប់ប្រាំឆ្នាំមុនពេលនោះ ។" ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានវចនៈថា: "ដូច្នេះហើយបានជាគេហៅឈ្មោះវាថា ហ្វាដ្ឋរ៉េម៉ាត (សេចក្តីស្លាប់មកដល់) ព្រោះពួកគេបានស្លាប់នៅទីនេះ ។" (អាល់កាហ្វី ក្បាលទី ៨ ហ្វាឌ្វីស្ទ ១៤៤៩២)

٤- فِي رَوْضَةِ الْوَاعِظِينَ لِلْمُفِيدِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: كَانَ أَبُو طَالِبٍ يَضْرِبُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ إِلَى أَنْ قَالَ: فَقَالَ أَبُو طَالِبٍ: يَا ابْنَ أَخٍ إِلَى النَّاسِ كَأَفْقَةٍ أُرْسِلَتْ أَمْ إِلَى قَوْمِكَ خَاصَّةً؟ قَالَ: لَا بَلْ إِلَى النَّاسِ أُرْسِلَتْ كَأَفْقَةٍ الْأَبْيَضِ وَالْأَسْوَدِ وَالْعَرَبِيِّ وَالْعَجَمِيِّ، وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَدْعُونَ إِلَى هَذَا الْأَمْرِ الْأَبْيَضِ وَالْأَسْوَدِ، وَ مَنْ عَلَى رُءُوسِ الْجِبَالِ وَ مَنْ فِي لُجَجِ الْبَحَارِ، وَ لَأَدْعُونَ السَّنَةَ فَارِسَ وَ الرُّومَ

4. នៅក្នុង[សាត្រា] អាល់-អ៊ាដ្វោះត្ត របស់ អាល់-មូហ្វីដ្ឋ លោកបានថា អុលី ប៊ិន អាល់-ហ្វីសៃនី صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានវចនៈថាអាហ្វិ ត្ថ័លីប عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បាននិយាយជាមួយវស្វិលុលឡោះហ្វិ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ។ អាហ្វិ ត្ថ័លីប عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានថា: "ឱកូនរបស់ប្អូន عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ខ្ញុំ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ អើយ! គេបានចាត់បញ្ជូនអ្នក عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មកឲ្យមនុស្សជាតិទាំងអស់ ឬមកឲ្យតែប្រជាពលរដ្ឋអ្នក عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ទេ?" ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មានព្រះវចនៈថា: "ទេ គេបានចាត់បញ្ជូនខ្ញុំ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មកឲ្យមនុស្សជាតិទាំងអស់ពួកស ពួកខ្មៅ ពួកអាវ៉ាប់ ពួកមិនមែនអាវ៉ាប់ ។ សូមស្បថនឹងព្រះ عَزَّ وَجَلَّ ដែលក្តាប់ជីវិតខ្ញុំ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ក្នុងព្រះហត្ថ ព្រះអង្គ عَزَّ وَجَلَّ ខ្ញុំ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ហៅមករករឿងនេះ មនុស្សស មនុស្សខ្មៅ អ្នកនៅលើកំពូលភ្នំ អ្នកនៅដាច់ស្រយាលនៅឯសមុទ្រ ។ ខ្ញុំ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ហៅឲ្យមករកស្វីណាស្ត ប្រជាពលរដ្ឋបារសី (persian) ប្រជាពលរដ្ឋរូម (Byzantin) ។"

فَحَيَّرْتُ فُرَيْشَ وَاسْتَكْبَرْتُ وَ قَالَتْ: أَمَا تَسْمَعُ إِلَى ابْنِ أَخِيكَ وَ مَا يَقُولُ، وَ اللَّهُ لَوْ سَمِعْتَ هَذَا فَارِسُ وَ الرُّومُ لَأَخْتَطَفْتَنَا مِنْ أَرْضِنَا وَ لَقَلَعْتَ الكَعْبَةَ حَجْرًا حَجْرًا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «وَ قَالُوا إِنْ تَتَّبِعِ الهُدَىٰ مَعَكَ نُخَطِّفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ» إِلَى آخِرِ الآيَةِ. وَ أَنْزَلَ فِي قَوْلِهِمْ لَقَلَعْتَ الكَعْبَةَ حَجْرًا حَجْرًا «أَمْ تَرَىٰ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الفِيلِ» إِلَى آخِرِ الآيَةِ. (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

ពួកគូរវ័យស្រីទាល់គំនិតក្រអឺតក្រទម បានថា៖ "លោក ﷺ ស្តាប់កូនប្រុស ﷺ របស់ប្អូនប្រុស ﷺ លោក ﷺ និងអ្វីដែលគេបាននិយាយ ? សូមស្ស្គថនឹងអល់ឡោះហ្ន៎ ﷻ ! បើប្រទេសហ្វារីស៊ីនិងប្រទេសរូមព្យៀងនេះ ពួកគេនឹងបណ្តេញយើងចេញពីដែនដី នឹងវាយបំបាក់កាក្តុំបាសុខ្មេចជាមិនខាន ។" ដូច្នេះអល់ឡោះហ្ន៎ ﷻ បានបើកឲ្យដឹងថា [២៨:៥៧] ពួកគេថា៖ "បើយើងប្រតិបត្តិតាមមាគ៌ាត្រូវជាមួយលោក យើងនឹងត្រូវទាត់ចេញពីទឹកដីយើង ។" តើយើងមិនបានឲ្យពួកគេស្ថិតនៅឯបូជនីយទីកដីដែលប្រកបដោយសុវត្ថិភាពដែលគេបាននាំមកឲ្យនូវផលានុផលគ្រប់ប្រភេទទេ ? លុះចប់អាយ៉ាសុ ។ ហើយព្រះអង្គ ﷺ បានបើកឲ្យដឹងអំពីសម្តីពួកគេ "វាយបំបាក់កាក្តុំបាសុខ្មេចជាមិនខាន" នោះថា [១០៥:១] អ្នកមិនបានឃើញទេថាព្រះម្ចាស់អ្នកបានប្រព្រឹត្តដូចម្តេចខ្លះលើបនម្ចាស់ដំរី ? ដល់ចប់អាយ៉ាសុ ។" (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

٥- وَ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: «أَمْ لَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ» وَ «لَا يَلَابِفُ فُرَيْشٍ» سُورَةٌ وَاحِدَةٌ. (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

5. អាច្ចី អាល់-អុប្តាស៍បានថ្លែងថា អ៊ីម៉ាមួយអង្គ ﷺ ក្នុងចំណោមអ៊ីម៉ាទាំងពីរអង្គ ﷺ (អ៊ីម៉ាទី៥ ឬ អ៊ីម៉ាទី៦) មានវចនៈថា៖ "[១០៥:១] អ្នកមិនបានឃើញទេថាព្រះម្ចាស់អ្នកបានប្រព្រឹត្តដូចម្តេចខ្លះ និង [១០៦:១] ដើម្បីការពារពួកគូរវ័យស្រី ជាសូរ្យវិញ្ញាណ ។" (تفسير نور الثقلين 5: 669)

٦- فِي كِتَابِ الحِصَالِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: الْمُسُوخُ مِنْ بَنِي آدَمَ ثَلَاثَةٌ عَشَرَ إِلَى أَنْ قَالَ: وَ أَمَّا الفِيلُ فَكَانَ يَنْكِحُ الْبَهَائِمَ فَمَسَحَهُ اللَّهُ فَيَلًا. (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

6. នៅក្នុងសាត្រា អាល់-យីស្វល់ អាច្ចី អុប្តាស៍ឡោះហ្ន៎ ﷻ មានវចនៈតមកពីព្រះបិតា ﷺ ព្រះអង្គ ﷺ តមកពីព្រះអយ្យកោ ﷺ ព្រះអង្គ ﷺ ដែលមានវចនៈថា៖ "ក្នុងចំណោមកូនចៅអាដ្យាំ ﷺ ដែលត្រូវប្រែប្រួលនោះមានដប់បី ។" ដល់ព្រះអង្គ ﷺ មានវចនៈថា៖ "ដំរីគឺពួកដែលបានរួមភេទជាមួយសត្វ ។ ដូច្នេះអល់ឡោះហ្ន៎ ﷻ បានប្រែប្រួលពួកគេឲ្យទៅសត្វដំរី ។" (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

٧- فِي كِتَابِ عِلَلِ الشَّرَائِعِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ وَ عَلَانٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَدِيثٌ طَوِيلٌ يَقُولُ فِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَأَمَّا الفِيلُ فَإِنَّهُ كَانَ مَلِكًا زَنَاءً لُوطِيًّا. (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

7. នៅក្នុងសាត្រាអ៊ីឡាល់ អាល់-ស្វារីអ៊ីអ៊ី យោលតាមបណ្តាញព័ត៌មានឡើងទៅដល់ មូហាំម៉ាដូ ប៊ីន អាល់-ហ្វាសាន់ និង អុល់ឡាន់ ដែលទទួលបានពី អាច្ចី អាល់-ហ្វាសាន់ ﷺ ដែលមានវចនៈនៅក្នុង ប្រាស្រ្តវិញ្ញាណថា៖ "សត្វដំរីជាលទ្ធផលនៃអំពើខិលខូចដូចប្រជាជាតិរបស់ព្រះសាស្តាស្វត្ត ﷺ ។" (تفسير نور الثقلين ج ٥ ص ٦٦٩)

(សូរ៉េត្ត ១០៥ អាល់-ហ្វីល យុស្ស៊ីដី ៣០ ត្រូវបានកែសម្រួលដោយ វិទ្យាស្ថានព្រះបរមរាជវាំង)

ពាក្យរាយ

- ធ្វើឲ្យគូប្រយុទ្ធស្រងងាកចិត្ត (ហ្វាត្វា ៣) ១ ៤
- ធ្វើឲ្យអារុយដី បំបាក់អារុយគូប្រយុទ្ធ (ហ្វាត្វា ២) ១ ៣
- ការពារ មិនឲ្យខូចរូបរាង (ហ្វាត្វា ២) ១ ៣
- ពួករួមភេទជាមួយសត្វត្រូវក្លាយខ្លួនទៅជាសត្វដំរី (ហ្វាត្វា ៦, ៧) ១ ១១
- ពង្រឹងកម្លាំងចិត្ត (ហ្វាត្វា ៣) ១ ៤
- ប្រវត្តិបនដំរីប្លន់អូដ្ឋរបស់អាប់ឌុល មុត្តីលីប ប៊ីន ហ្វាត្វា ១, (មើលហ្វាត្វា ១) ១ ៤
- ច្រកភ្នំ ហ្វាត្វា ១ (មើលហ្វាត្វា ៣) ១ ១០

អាម៉ាលី=សៀវភៅកត់ត្រាតាមសូត្រប្រាប់